

Savo-Pielisen jätelautakunta

Aika 21.03.2024 klo 15:00 - 15:43

Paikka Valtuustotalo, kokoushuone 1, 1 krs (Suokatu 42) sekä sähköinen kokous (Teams)

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 2	Pöytäkirjantarkastajat	4
§ 3	Kunnallisten jätehuoltomääräysten muuttaminen	5
§ 4	Lausunto jätelain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta	11
§ 5	Tiedonannot 21.3.2024	14

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Eskelinen Tuomo	puheenjohtaja	
	Piironen Martti	varapuheenjohtaja	
	Eloranta Eero	jäsen	Teams
	Hotti Anu	jäsen	
	Kaija Merja	jäsen	Teams
	Leskinen Laila	jäsen	pöytäkirjantarkastaja, Teams
	Sottinen Herkko	jäsen	Teams
	Suvivirta Satu	jäsen	pöytäkirjantarkastaja, Teams
	Viljakainen Kaija	jäsen	Teams
	Saija Pöntinen	esittelijä	
Kaartinen Tiina		kaupunginhallituksen edustaja	Teams
	Hanna Kisonen	muu osallistuja	tekninen sihteeri, Teams
	Mari Karttunen	pöytäkirjanpitäjä	
Poissa	Pietikäinen Liisa		
	Tuovinen Timo		

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsitellyt asiat 1 - 5

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/maatoksenteke 22.03.2024

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Savo-Pielisen jätelautakunta 21.03.2024 § 1

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajat

Savo-Pielisen jätelautakunta 21.03.2024 § 2

Esittelijä ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Päätösehdotus Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Laila Leskinen ja Satu Suvivirta.

Päätös Valittiin Laila Leskinen ja Satu Suvivirta.

Kunnallisten jätehuoltomääräysten muuttaminen

Savo-Pielisen jätelautakunta 21.03.2024 § 3
1887/14.06/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
suunnittelija Hanna Kisonen, puh. 044 718 5667
ympäristöasiantuntija Mirikka Korhonen, puh. 044 718 5065
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Jätelautakunta asettaa kunnalliset jätehuoltomääräykset ehdotettuine muutoksineen yleisesti nähtäville. Lautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta. Määräysmuutokset kohdistuvat erityisesti siihen, miten kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyminen toteutetaan kiinteistöillä.

Jätehuoltomääräysten luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 25.3.-22.4.2024. Kuulutuksessa kerrotaan asian vireillä olosta, tuodaan esille keskeisimmät jätehuoltomääräyksissä muuttuvat asiat ja tiedotetaan vaikuttamismahdollisuuksista. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 13.

Jätehuoltomääräysten luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja alueen ELY-keskuksilta. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös kunnalliselle jäteyhtiölle. Mielipiteen esittämismahdollisuudesta tiedotetaan erikseen kunnan järjestämää jätteenkuljetusta toteuttaville jätteenkuljetusyrityksille sekä alueen kiinteistön omistajia edustaville tahoille (Kiinteistöliitto Itä-Suomi, jätehuoltoviranomaisen tiedossa olevat suurimmat vuokrataloyhtiöt ja alueen omakotiyhdistykset).

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätehuoltomääräyksiin tehdään tarvittaessa lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta muutoksia. Tämän jälkeen määräysmuutokset tuodaan jätelautakunnalle hyväksyttäväksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain (646/2011) 91 §:n nojalla annettavia sitovia paikallisia määräyksiä. Ne tarkentavat jätelainsäädännön mukaista sääntelyä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jätehuoltomääräysten tarkoituksena on varmistaa toimiva jätehuolto, josta ei aiheudu ympäristö- tai terveyshaittoja. Määräyksillä myös edistetään jätelain mukaista jätehuollon etusijajärjestystä.

Savo-Pielisen jätelautakunta hyväksyi alueella tällä hetkellä voimassa olevat jätehuoltomääräykset 1.12.2022. Tuolloin jätehuoltomääräysten uudistuksella toimeenpantiin jätelainsäädännön kiristyneet kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ja sovitettiin velvoitteet paikallisiin olosuhteisiin. Samalla päivitettiin mm. jäteastioiden tyhjennyksiä, kompostointia sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltoa koskevia säännöksiä. Uudistetut määräykset tulivat voimaan 1.1.2023.

Uudistettujen jätehuoltomääräysten myötä kierrätettävien jätteiden keräysvelvoitteet ovat laajentuneet alueella ja tulevat edelleen laajenemaan. Sääntelyn toimeenpanosta on saatu alueella jo jonkin verran kokemuksia. Koska velvoitteiden laajentuminen perustuu valtakunnalliseen sääntelyyn, on samansuuntaisia muutoksia toteutettu myös muiden jätehuoltoviranomaisten toimialueilla. Joillakin alueilla kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ovat tulleet voimaan aikaisemmin, ja näiltä alueilta on saatu laajemmin kokemuksia sääntelyn soveltamisesta.

Saatujen kokemusten pohjalta jätehuoltomääräyksiin ehdotetaan muutoksia liittyen siihen, miten kiinteistöt liitetään kunnan järjestämään jätehuoltoon. Sääntelyä esitetään muutettavaksi niin sekajätettä kuin kierrätettäviä jätteitä koskien. Lisäksi tarkennetaan jäteastioita koskevaa sääntelyä. Samalla tehdään vähäinen muutos kompostointia koskevaan sääntelyyn. Jätehuoltomääräysten perusteluja muutetaan vastaamaan uutta sääntelyä, minkä lisäksi jätteen kuljetuksia koskevien määräysten perusteluihin esitetään tarkistuksia.

Liittyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen

Voimassa olevien jätehuoltomääräysten 6 §:n mukaan liittyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen on hoidettava kiinteistökohtaisella jäteastialla tai lähikiinteistöjen yhteisellä kimpapajäteastialla. Omakotitaloille, paritaloille ja vapaa-ajan asunnoille on lisäksi tarjolla sekajätteen (ja paikoin myös biojätteen) keräykseen aluekeräyspisteitä. Aluekeräyspisteet ovat palvelleet haja-asutusalueiden ja muiden taajamien kuin Kuopion keskeisen kaupunkialueen kiinteistöjä.

Tähän saakka ne taajamissa sijaitsevat asuinkiinteistöt, jotka eivät ole järjestäneet kaikkien vaadittavien jätelajien keräystä ja joita ei ole voitu liittää aluekeräyspisteen käyttäjiksi, on tullut liittää kunnalliseen jätehuoltoon ympäristönsuojeluviranomaisen toimenpitein. Jätehuoltoviranomaisen kehotusten jälkeen näiden kiinteistöjen tiedot on siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontatoimenpiteitä varten. Ympäristönsuojeluviranomaisella on käytettävissään hallintopakkomenettely, jonka avulla kiinteistön haltija voidaan velvoittaa liittymään jätehuoltoon esimerkiksi sakon uhalla. Tämä prosessi on hallinnollisesti raskas ja hidas.

Aikaisemmin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille siirtyvien kohteiden määrä on ollut hyvin rajallinen. Kun muovi- ja lasipakkausten sekä metallin erilliskeräys on laajentunut vähintään viiden asuinhuoneiston taloyhtiöihin, on nyt paljon enemmän niitä kohteita, joilla on puutteita jätteenkeräyksessä. Nykyisellä sääntelyllä valvontatoimenpiteitä vaativien kiinteistöjen määrä tulee kasvamaan huomattavasti edelleen, kun biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee. Syksyllä 2024 biojätteen keräys tai kompostointi on oltava kaikilla asuinkiinteistöillä Kuopion keskeisellä

kaupunkialueella, Pieksämäen kaupunkialueella sekä Siilinjärven keskustaajamassa ja Vuorela-Toivala-taajamassa. Tällä hetkellä noin 5 200 asuinkiinteistöltä puuttuu näissä taajamissa biojätteen keräys tai kompostointi. Muilta alueilta saatujen kokemusten pohjalta on arvioitu, että niitä kiinteistöjä, jotka eivät liity keräykseen jäteyhtiön yhteydenottojen ja jätehuoltoviranomaisen kehotusten myötä, tulee olemaan vähintään 800 kappaletta, mutta määrä voi olla myös pitkälti yli 1 000 kappaletta.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa on alkuvuoden 2024 aikana keskusteltu jätehuollon seurantaan ja valvontaan liittyvien toimintaprosessien tehostamisesta. Ympäristönsuojeluviranomaisten edustajat ovat todenneet liittymättömien kiinteistöjen siirtämisen hallintopakkoprosessiin nyky muodossaan mahdottomaksi, kun otetaan huomioon, että prosessi tulisi käynnistää vähintään useilla sadoilla kiinteistöillä. Tämän vuoksi jätehuoltomääräyksiin esitetään muutoksia kunnan järjestämään jätehuoltoon liittymistä koskevaan sääntelyyn. Esitettävät muutokset mahdollistaisivat jatkossa sen, että ne kiinteistöt, jotka eivät kirjallisista liittymispyynnöistä ja -kehotuksista huolimatta huolehdi liittymisvelvoitteistaan, liitetään kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen asiakkaaksi jätelain ja jätehuoltomääräysten velvoittamina.

Jatkossa kerros- ja rivitalojen sekä taajamissa sijaitsevien omakotitalo- ja paritalojen sekä muiden vakituisten asuinkiinteistöjen jätehuoltoon liittäminen esitetään toteutettavaksi siten, että Jätekuikko toimittaa kiinteistöille jätehuoltomääräysten edellyttämät jäteasiat, jos kiinteistön haltija ei kehotusten myötä itse ilmoita liittymistapaa. Kiinteistön haltijalle ilmoitetaan etukäteen kirjeitse kiinteistön liittämisestä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kirjeessä kerrotaan liittämisen perusteet sekä tiedotetaan kiinteistön palveluista ja maksuista. Kiinteistökohtaiset jäteasiat palvelevat parhaiten kiinteistön asukkaiden jätehuollon järjestämistä. Vapaa-ajan asunnot ja taajamien ulkopuolella sijaitsevat omakotitalot ja paritalot liitetään kuitenkin jatkossakin jo nykyisin käytössä olevan toimintatavan mukaisesti jätehuoltoon aluekeräyspisteiden kautta, jos kiinteistön haltija ei muuta ilmoita.

Jätehuoltoon liittäminen jätelain ja kunnallisten jätehuoltomääräysten nojalla on mahdollista, sillä kunnan järjestämään jätehuoltoon liittymisestä ei tehdä erillistä sopimusta. Maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan. Kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi ja erityisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseksi on perusteltua, että lähtökohtaisesti kaikki kiinteistöt liitetään jätehuoltoon ilman hallintopakkoprosessia. Ainoastaan siinä tapauksessa, ettei kiinteistölle voida toimittaa jäteastioita esimerkiksi puutteellisen keräyspaikan vuoksi, eikä kiinteistöä voida liittää myöskään aluekeräyspisteeseen, tarvitaan valvontaviranomaisen toimenpiteitä. Ympäristönsuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön haltijan järjestämään jätehuoltomääräysten mukaisen keräyspaikan kaikkia tarvittavia jäteastioita varten.

Jätehuoltomääräyksiin esitettävät muutokset mahdollistavat aiempaa tehokkaamman jätelain ja jätehuoltomääräysten toimeenpanon koskien jätehuoltoon liittymistä ja erilliskeräysvelvoitteiden noudattamista. Asian valmistelussa on hyödynnetty Suomen Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemaa opasta jätehuoltomääräysten laadintaan, Kuntaliiton lakimiehen ohjeita sekä kokemuksia muilta toimialueilta.

Kompostointi

Niillä alueilla, joille tulee voimaan biojätteen erilliskeräysvelvoite, voi veloitteen korvata kompostoimalla biojätteen. Muillakin alueilla biojätteen kompostointi on suositeltavaa, mutta määräyksissä ei ole asetettu biojätteen kompostoinnille mitään kaikkia kiinteistöjä koskevaa veloitetta. Jätehuoltomääräysten 17 §:n mukaisia kompostointisääntelyn periaatteita ei esitetä muutettavaksi, mutta sääntelyyn esitetään pientä lisäjoustoa liittyen yhteiskompostorien käyttöön.

Nykyisten määräysten mukaan kompostori voi olla 2–5 lähikiinteistön yhteinen. Säännöstä esitetään muutettavaksi niin, ettei kimpakompostorin käyttäjämäärää sidota näin tiukasti. Jatkossa kompostori voi olla useamman lähikiinteistön tai huoneiston yhteinen, kunhan käsittely on jätelain mukaisesti pienimuotoista. Tyypillisesti yhteinen kompostori toimii hyvin pienillä, korkeintaan kymmenen asuinhuoneiston taloyhtiöillä taikka muutamalla omakotitalolla. Riittävästä kompostoritulavuudesta on aina huolehdittava, kun useat taloudet kompostoivat yhdessä.

Jäteastiat ja niiden täyttäminen

Jäteastioita koskien jätehuoltomääräysten 21–24 §:ssä säännellään sitä, millaisia jäteastioita kiinteistöllä voidaan käyttää jätteiden keräykseen, miten jäteastiat saadaan täyttää ja miten ne on tyhjennettävä. Lähtökohtaisesti kiinteistön haltija valitsee itse, minkä kokoiset jäteastiat sopivat parhaiten kiinteistön tarpeisiin ja tilaa jäteastiat kiinteistölle Jätekuolta. Kiinteistön haltija myös ilmoittaa, millä jätehuoltomääräysten mukaisella tyhjennysvälillä jäteastiat tyhjennetään.

Jos kiinteistön haltija ei itse tilaa jäteastioita, mutta kyseessä on jätehuoltomääräysten mukaisesti kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liitettävä kiinteistö, kunnallinen jäteyhtiö toimittaa kiinteistölle jäteastiat suhteuttaen niiden koon kiinteistöllä syntyvään jätemäärään, keräyspaikan kokoon ja määräysten mukaisiin mahdollisiin tyhjennysväleihin. Vaikutusta voi olla myös jätteenkuljetusreiteillä eli miten usein tyhjennykset on mahdollista kiinteistölle tarjota.

Jos kiinteistön haltija ei muuta ilmoita, omakotitaloille toimitetaan biojätteen ja sekajätteen keräykseen pienin mahdollinen jäteastia (140 litraa) ja lähtökohtaisesti jäteastia tyhjennetään pisimmällä mahdollisella tyhjennysvälillä – näin myös jätemaksut pysyvät mahdollisimman pieninä. Jos kuitenkin ilmenee, ettei jäteastiatilavuus ole riittävä, tyhjennysväliä tihennetään. Taloyhtiöille jäteastiat toimitetaan niin, että otetaan huomioon asuntomäärä ja asukkaiden määrä sekä keräyspaikan koko. Biojätteelle toimitetaan 140–240 litran jäteastia, sekajätteen sekä muovi- ja kartonkipakkausten keräykseen 240–660 litran jäteastia sekä lasipakkauksille ja metallille 140–240 litran jäteastia.

Jätteiden tulisi aina mahtua jäteastioihin. Jätehuoltomääräyksiin tarkennetaan sitä, että jätteet on laitettava jäteastiaan siten, että kannen saa suljettua; jäteastian ulkopuolelle jätettä saa jättää vain poikkeuksellisesti. Jäteastian täyttämisen on otettava huomioon myös painorajat. Painorajat on asetettu jäteastioiden toimivan siirron turvaamiseksi ja jätteenkuljettajien työturvallisuuden varmistamiseksi. Etenkin biojätteen keräyksessä painoraja voi ylittyä, vaikkei astia olisi ylitäysi.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on säädelty, että käsin siirrettäväksi tarkoitettuihin korkeintaan 240 litran jäteastioihin saa laittaa jätettä enintään 40 kg. Tätä suurempiin jäteastioihin eli käytännössä 360 ja 660 litran jäteastioihin jätettä saa laittaa enintään 60 kg. Jätehuoltoviranomainen on saanut asiakkailta palautetta siitä, että pienimmille jäteasteioille asetettu painoraja on liian alhainen. Tämän vuoksi kunnallinen jätelyhtiö on keskustellut kunnan järjestämää jätteenkuljetusta toteuttavien urakoitsijoiden kanssa painorajan tarkoituksenmukaisuudesta.

Jätteenkuljetusyrittäjät pitävät painorajoja tärkeinä. Kyseessä olevat painorajat on esitetty Suomen Kuntaliiton jätehuoltomääräysten laadintaoppaassa esimerkinomaisina painorajoina, ja ne ovat käytössä useilla alueilla. Vaikka painorajoja ylittäviä jäteasteioitakin tyhjennetään, painorajat antavat jäteasteioiden käyttäjille vähintäänkin viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteasteioihin voidaan laittaa. Ne siis ohjaavat käyttämään jäteasteioita oikein. Tämän vuoksi jäteasteioiden painorajoja ei esitä nyt muutettavaksi.

Jätteiden keräys ja kuljetus

Jätehuoltomääräysten 27 §:ssä on asetettu jätteenkeräyspaikalle vaatimuksia, joilla varmistetaan toimiva ja turvallinen jätteiden keräys ja kuljetus. Määräysten mukaan tienpitäjä vastaa mm. siitä, että tie kestää jäteauton painon. Aiemmin jätehuoltomääräysten perusteluihin on ollut kirjattuna jäteauton keskimääräisen painon vaihteluväli (18–26 tonnia), mutta nyt perusteluissa todetaan selkeyden vuoksi jäteauton maksimipaino. Täysi jäteauto voi painaa jopa 30 tonnia. Lisäksi jäteauton ajoväyliä koskevat metrimääräiset ohjeistukset on päivitetty vastaamaan Rakennusteollisuuden ohjekorttia RT 103638 "Asuinkiinteistöjen jätehuolto" (9/2023).

Vaikutusten arviointi

Vaikutukset ihmisiin

Jätehuoltomääräyksissä ei aseteta nyt uusia velvoitteita jätteiden keräykseen, vaan muutetaan sitä, miten keräysvelvoitteet toimeenpannaan. Keskeisin muutos on se, että jäteastiat toimitetaan useissa tapauksissa kiinteistöille, vaikka kiinteistön haltija ei niitä itse tilaa. Sääntelymuutos on positiivinen asukkaiden tasapuolisen kohtelun näkökulmasta: kiinteistön haltijat eivät saa jatkossa etua siitä, että he viivyttävät jätehuoltoon liittymistä, kun jäteastiat toimitetaan kiinteistölle riippumatta kiinteistön haltijan aktiivisuudesta. Etenkin ne, jotka huolehtivat velvoitteista omatoimisesti, kokevat todennäköisesti tämän sääntelymuutoksen positiivisena. Ne, jotka kokevat jätteiden erilliskeräyksen turhana, pitävät todennäköisesti muutosta negatiivisena. Hallintopakkomennettelyn kautta lopputulos olisi kuitenkin loppujen lopuksi sama eli keräysvelvoitteet on kuitenkin jollakin tavalla toteutettava.

Vaikutukset ympäristöön

Erilliskeräysvelvoitteiden tehokkaammalla toimeenpanolla voidaan vaikuttaa ympäristöön positiivisesti. Kiinteistöiltä erilliskerätyt kierrätettävät jätteet ohjautuvat materiaalihyötykäyttöön, ja jätteiden lajittelu on yleensä toimivinta silloin, kun keräys on järjestetty kiinteistökohtaisesti.

Vaikutukset yrityksiin

Jätehuoltomääräysten tarkistuksilla on vaikutusta lähinnä kunnan järjestämää jätteenkuljetusta toteuttaviin yrityksiin. Jätehuoltomääräysten muutokset koskevat vain kuntavastuullista jätehuoltoa, joten muihin yrityksiin vaikutuksia ei ole.

Kun kiinteistölle toimitetaan jätteasiat ilman kiinteistön haltijan tekemää tilausta, on mahdollista, ettei jätteasioita käytetä kiinteistöllä oikein tai jätteenkeräyspaikkaa ei ylläpidetä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Tämä voi hankaloittaa jäteauton kuljettajien työtä, millä voi olla lievästi negatiivinen vaikutus jätteenkuljetusyrityksiin. Jotta näitä vaikutuksia voidaan vähentää, useissa tapauksissa kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaankin päättää ja siirtää kiinteistö aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Jos tämä ei ole mahdollista, voidaan tarvita valvontaviranomaisen toimenpiteitä.

Vaikutukset kuntiin

Jätehuoltomääräysten muutoksilla on positiivinen vaikutus kuntiin, sillä muutoksella rajataan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille siirtyvien valvontakohteiden määrää. Ilman muutosta valvontaviranomaisille siirtyisi hoidettavaksi vähintään satojen kiinteistöjen liittäminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen koskien kierrätettävien jätteiden keräystä. Muutosten myötä valtaosa näistä tapauksista saadaan hoidettua Jätekuon ja jätehuoltoviranomaisen toimenpitein.

Liitteet

Lausunto jätelain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

Savo-Pielisen jätelautakunta 21.03.2024 § 4
1909/14.06/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Jätelautakunta antaa ympäristöministeriölle jäljempänä esitetyn lausunnon.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus Ympäristöministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdyskuntajätehuollon vastuunjako koskevia jätelain säännöksiä hallitusohjelman mukaisesti siten, että kunnille säädettyä vastuuta jätehuollossa rajataan.

Tällä hetkellä kuntavastuulle kuuluu vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte sekä kunnallisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Kunnan vastuulle kuuluu myös sellainen liikehuoneistoissa syntyvä jäte, joka kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa. Esityksen mukaan kunnan vastuulta poistuisi jatkossa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja tarjoavien asumisyksiköiden ja laitosasumisen yhteydessä syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto. Kunnan jätehuollon järjestämisvastuun rajaamisella kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa syntyvään jätteeseen tavoitellaan vastuunjaon selkeyttämistä jätteen haltijan ja kunnan välillä.

Kunnan vastuu jätehuollossa on muuttunut 2000-luvulla jo useasti. Viimeisimpinä muutoksina kunnan vastuulta poistettiin sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluissa syntyvä yhdyskuntajäte sekä julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä muu yhdyskuntajäte. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnaksi luokiteltuja sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköitä siirtyi hyvinvointialueille, ja vuoden 2025 loppuun kestävä siirtymäajan jälkeen nämä toimijat ovat siirtymässä pois kunnan jätehuollon järjestämisvastuulta.

Asumisessa syntyvää jätettä koskevan rajauksen lisäksi jätelakimuutoksella laajennetaan paperin tuottajavastuujärjestelmää kattamaan käytöstä poistettavat kirjat. Kirjat eivät kuulu paperituotteiden tuottajavastuun piiriin, vaikka osin kirjoja on ohjautunut paperinkeräykseen. Kirjojen jätehuolto siirtyisi kunnilta ja jätteen haltijoilta paperituotteiden tuottajille eli käytännössä painettujen kirjojen maahantuojille ja painopaperin valmistajille. Kirjojen siirtämisellä tuottajavastuuseen tavoitellaan kirjojen erilliskeräyksen lisäämistä ja kierrätyksen edistämistä.

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö ja luonnos hallituksen esitykseksi on Lausuntopalvelu-verkkosivuilla: [Lausuntopalvelu - Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta](#). Myös lausunnot viedään tähän palveluun.

Lausunto

Pitkäkestoisen ja tuloksellisen jätehuollon kehittämisen näkökulmasta toistuvat muutokset jätehuollon järjestämisvastuisiin ovat ongelmallisia. Kuntien vastuuta jätehuollossa rajataan jatkuvasti, vaikka ympäristö- ja jätepoliittisten tavoitteiden tehokas täytäntöönpano edellyttää kuntien riittävän vahvaa asemaa jätehuollossa. Jatkuvilla kuntavastuun supistuksilla myös vaarannetaan kuntien jätehuoltoon tekemät pitkäikäiset investoinnit saattamalla ne osin turhiksi, mistä kustannukset kantavat kunnat ja niiden asukkaat. Koska lainsäädäntömuutoksia on hankalaa ennakoita, vaikeutetaan myös tulevia investointeja ja kehitystyötä.

Kunnat käyttävät aktiivisesti eri ohjaukeinoja (mm. jätehuoltomääräykset, jätetaksa ja jäteneuvonta) jätelain etusijajärjestyksen mukaisen jätehuollon edistämiseen kunnan jätehuoltovastuulla olevilla kiinteistöillä. Jätehuoltoviranomaisella on kattavat rekisterit kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvista asiakkaista, joiden palvelujen määräysten mukaisuutta seurataan tehokkaasti. Jätteiden erilliskeräys voidaan myös toimeenpanna ilman raskaita hallintopakkoprosesseja. Kun kunnan vastuulta poistuu toimintoja, kunnilla ei ole enää mahdollisuutta ohjata yhdyskuntajätehuollon toteuttamista näillä kiinteistöillä, eivätkä ne ole enää kattavasti keskitetyssä rekisterissä ja seurannassa.

Kun ajatellaan kunnallisten jätehuoltopalvelujen kokonaisuutta, on yhdenvertaisuuden näkökulmasta ongelmallista jakaa kunnan asukkaita kahteen eri luokkaan riippuen siitä, missä he asuvat. Tähän saakka kaikki asukkaat ovat voineet käyttää laajasti kunnallisia jätehuoltopalveluja: sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden keräyksen lisäksi käytettävissä on ollut mm. jäteneuvonta, vaarallisten jätteiden keräyspalvelut, poistotekstiilien keräys ja lajitteluasemapalvelut. Muutoksen myötä osa asukkaista jää näiden perusmaksuilla rahoitettavien palveluiden ulkopuolelle. Ongelmallista on sekin, jos nämä asukkaat käyttävät tosiasiaa näitä palveluja edelleen, mutta palvelut katetaan muiden asukkaiden maksamilla jätemaksuilla.

Jätelaissa käytetään asumisen käsitettä myös muualla kuin niissä säännöksissä, joita nyt ehdotetaan muutettaviksi. Lakimuutoksen esitöistä ei käy ilmi, miten käsitettä näissä säännöksissä jatkossa tulkitaan eli tarkoitetaanko vain kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa syntyvää jätettä. Kunnan vastuulle on esimerkiksi säädetty asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, eikä tähän säännökseen ole esitetty muutosta. Tästä saattaa syntyä käsitys, että vaarallisen jätteen jätehuoltoa koskeva vastuu ulottuu kaikkeen asumiseen, vaikka laitosasumisen muut yhdyskuntajätteet rajataan kuntavastuun ulkopuolelle.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vastuunjaon selkiyttäminen yhtenäistää tulkintakäytäntöjä ja vähentää tulkintoihin liittyvien epäselvyyksien selvittämisestä kunnille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Savo-Pielisen jätelautakunta toteaa, että nykyinen lainsäädäntö ei ole aiheuttanut alueella sellaisia tulkintaristiriitoja, joita ehdotettu muutos selventäisi. Kun uusia rajauksia tehdään, aiheutetaan uusia tulkintarajapintoja. Kaiken kaikkiaan nyt ehdotettu muutos jätelakiin ei vähennä

käytännössä lainkaan kunnille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Päinvastoin muutos aiheuttaa jälleen tarpeen muuttaa kunnallisia jätehuoltomääräyksiä, ohjeita ja käytäntöjä eli lisää hallinnollista työtä.

Nyt tehtävä jätelain muutos saattaa vaikuttaa yksinään pieneltä. Kun otetaan huomioon, että se on osa jatkuvaa muutosten sarjaa, jolla kavennetaan kunnan vastuuta ja toimintamahdollisuuksia jätehuollossa, sen merkitys on suurempi. Savo-Pielisen jätelautakunta katsoo, ettei nyt esitettyä muutosta vastuunjakoon pitäisi toteuttaa. Jätelain tulevissa muutoksissa kuntien asemaa tulisi päinvastoin vahvistaa, jotta varmistetaan tehokas, alueellisesti kattava ja ympäristövastuullinen jätehuollon infrastruktuuri. Erityisesti pienille toimijoille kunnan järjestämä ja keskitetysti kilpailuttama jätehuolto laajoine kierrätysmahdollisuuksineen mahdollistaa etusijajärjestyksen mukaisen jätehuollon lisäksi palvelun saatavuuden ja vaivattomuuden. Kun kuntien jäteyhtiöt joka tapauksessa kilpailuttavat kuljetuspalvelut ja merkittävässä määrin myös jätteiden käsittelypalveluja yksityisiltä jätealan yrityksiltä, edistetään myös kilpailua ja alueellista yritystoiminnan kehittymistä.

Jätelakiin ehdotettu muutos paperin tuottajavastuun laajentamisesta kattamaan myös kirjat on perusteltu. Muille paperituotteille on jo olemassa tuottajavastuu ja kirjojen sisällyttäminen kerättäväksi yhdessä muiden paperituotteiden kanssa on helppoa asukkaille. Vaikka muutoksen positiivinen ympäristövaikutus on keräyspaperin kierrätyksen kokonaisuus huomioon ottaen vähäinen, on muutos kuitenkin järkevää toteuttaa, mikäli sillä saadaan edistettyä kierrätystä.

Liitteet

Tiedonannot 21.3.2024

Savo-Pielisen jätelautakunta 21.03.2024 § 5
2049/14.06/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
Mari Karttunen, puh. 044 718 5068

Päätösehdotus

ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Jätelautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

2049/2024

Jätehuoltoviranomaisen vuoden 2023 toiminnan ja talouden yhteenveto

1114/2024

Ympäristöpäällikön lausunto Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelumääräysten luonnoksesta

6327/2023

Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 20.2.2024 / Kiinteistön jätemaksua koskeva valitus / Kiinteistön haltija valitti hallinto-oikeuteen jätelautakunnan viranhaltijan päätöksestä 13.9.2023 § 210. Päätöksellä oli hylätty vakituisen asuinkiinteistön jätemaksua koskeva muistutus. Kiinteistö oli liitetty aluekeräyspisteeseen ja kiinteistön haltijalle oli määrätty aluekeräyspisteen käyttömaksu, koska hän oli poistanut kiinteistökohtaisen jäteastian käytöstä, eikä ollut tämän jälkeen liittynyt kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Valittaja vaati päätöksen muuttamista mm. siksi, ettei kiinteistöllä synny sekajätettä hänen kierrätystapojensa ansiosta, eikä hänellä ole tarvetta aluekeräyspistepalvelulle. Valittaja vetosi myös siihen, että on paljon poissa kiinteistöltä. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Hallinto-oikeus katsoi, että kiinteistö on voitu jätelain ja jätehuoltomääräysten mukaan liittää aluekeräyspisteeseen. Hallinto-oikeus totesi, että kiinteistöllä syntyvällä jätteen määrällä tai omatoimisesti suoritetuilla jätteenkäsittely- ja kierrätystavoilla taikka kiinteistön käyttöasteella ei ole ratkaisevaa merkitystä jätemaksuvelvollisuuden kannalta. Koska valittaja on kiinteistön haltija, hänen katsottiin olevan maksuvelvollinen.

2049/2024

Luettelo viranhaltijapäätöksistä ajalta 24.11.2023–8.3.2024

Liitteet

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 1, § 2, § 3, § 4, § 5

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntatalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.